

Момчило
Петровић

**ЗАНИМЉИВА
ИСТОРИЈА
СРБА
У 147 ПРИЧА**

■ Laguna ■

Copyright © 2021, Момчило Петровић
Copyright © 2021 овог издања, ЛАГУНА

Ивани Буци Милошевић

Садржај

Седам подметања и фалсификата13

Буран живот – измишљен • Измишљени говор на Његошевој сахрани • Чукур-чесма: корисна обмана јавности • Дописивање у наставцима: лако је Тарабићима да погађају • Јунаштво није, али легендарни говор јесте измишљен! • Пуч је спасен у последњем тренутку: лажни краљ на радију • Свети Сава то није рекао!

Седам славних личности из света међу Србима. . . .35

Ајнштајн, „шашави Марићев зет“ • Троцки је протеран из Србије • И свечани дочек и демонстрације за Тагора • Јагње за Жозефину Бејкер • Лоренс Дарел нас није волео • Жерар Филип у рукама обожаватеља • Вечера у *Мажесџику* за Елизабет Тејлор

Седам прича о Србији и белом свету.53

Бетовен у Голубинцима • Побратимство милијардера и кафеџије • Елизабета Рос: долничарка је отишла

у „мртви град“ • Због удаје за Кинеза – у лудницу
 • Будисти у Малом Мокром Лугу • Енглеz који је
 опљачкао четнике • Грчка држава у Бачкој

Седам пораза српске војске 75

Марица: покољ уснуле војске • Чокешина: пијанство
 и неслога вођа • Чегар: помоћ није стигла • Ђунис:
 Руси у депресији • Сливница: мат за краља • Чеврн-
 тија: пораз због панике • Београд и седам Шваба

Седам прича о дипломатама у Србији. 93

Константин Родофиникин: бег од Карађорђевог гне-
 ва • Џорџ Лојд Хоџис: човек који је Милоша научио
 да пије виски • Улога сувих шљива у успостављању
 веза са САД • Изасланици Хаваја код краља Милана
 • Николај Хартвиг: срце није издржало • Константин
 Думба: шпијун у амбасади • Момчило Нинчић: на
 врху света

Седам сахрана. 115

Ђура Јакшић: смрт од генералске руке • Песма о два
 покојника • Жестока псовка над раком Јанка Весели-
 новића • Стеван Сремац: скандал на Новом гробљу
 • Петар Кочић: крај у душевној болници • Народ је
 клечећи испратио мртвог краља Александра I Ује-
 динитеља • Раде Драинац: укоп о државном трошку

Седам великих љубави српских писаца. 137

Војислав Илић: грех са свастиком • Богдан Поповић:
 писмо у букету ружа • Симо Матавуљ: венчање
 па несрећа • Јован Дучић: чекала га је до гроба •
 Иво Андрић: живот у љубавном троуглу • Меша

Селимовић: сукоб са комунистима због љубави •
Аница Савић: у смрт за вољеним

Седам прича о женидби

Александра I Ујединитеља 157

Провера Александрових мушких моћи • Нушић тражи одлагање свадбе • Улога магараца у краљевском венчању • Величанствени дочек младе • Гости по-крали сребрне виљушке • Свadbени дар Албанца • Шта је било после

Седам прича о штампи 175

Кад је штампа била слободна • Полемички тонови: „сексуални назадњак“ и „недоучен ђак“ • Шала, шала... па вешала • *Полицијски иласник*: злочин и казна • Вечита „црна хроника“, али другачија • *Правда* и трудна принцеза • Уредник изазван на двобој пиштољима

Седам прича о писању новина 197

Извршење казне: смрт у присуству јавности • Новине у служби власти: клеветање Гаврила Принципа • Комунистички атентат на краља • Самоубиство потпредседника београдске општине • Кад је полиција ангажовала телепату • А онда је цепелин летео над Београдом • Новине које никад нису стигле до читалаца

Седам прича о политичком животу 219

Раде Алавантић: комедија с тужним крајем • Странка је Србину завичај • Коста Таушановић: како је власник трафике успео у животу • Линч опозиције 14. маја 1889. године • Јаша Томић: убиство због

супруге • Туча у скупштини: „Не дирај ми дете!“ •
Пијани посланик пуца у премијера

Седам прича о сликарима и вајарима 237

Паја Јовановић: најскупљи српски сликар • Сава Шумановић: лудило и смрт • Тома Росандић: сладострашник до смрти • Милена Барили: самоубиство након страшног сазнања • „Оде кошуља Игора Васиљева!“ • Божа Илић: са Олимпа у заборав • Петар Убавкић: вајар заточен у школи

Седам прича о споменицима 259

Капа кнеза Михаила • Динамитом на кости ратника • Рушења на Газиместану • Величанствени Видовдан • Голи *Победник* • Црно платно за Француску • Милутинове селидбе

Седам прича којих нема у уџбеницима 283

Протеривање Турака из Европе враџбинама • Школе за следе гусларе • Бурна и недовршена историја једног рукописа • Краљ и послушни министар • Ко је патријарху одсекао главу • Срби су препустили руског цара убицама • Дипломатски односи НДХ и Србије

Седам личности о којима се не учи у историји. . . . 307

Јанко Катић: лукави преговарач са Турцима • Жана Меркус: дошла је ниоткуда и отишла у легенду • Танасије Миленковић: полицајац који је све записивао • Раде Пашић: заблудели син продаје очев споменик • Димитрије Коњовић: домбардовао Србе, а потом им правио авионе • Ђорђе Рош: загонетни спасилац Хиландара • Љубодраг Ђурић: комуниста коме су други отели супругу

Седам прича о градовима 327

Вршац: голи људи на Брегу • Сомбор: највећа уметничка слика у Србији • Ваљево: постојбина јерменског хероја • Лазаревац: бесмртна варош • Димитровград: љубав на глумачки начин • Кладово: храна за богаташе • Београд: тореадори на Ташмајдану

Седам прича о хајдуцима 349

Пржибабе и отимачи • Никола Јевђевић: како су хајдуци схватали част • Милан Бркић: убијао је за политичаре • Иван Бабејић: хајдук из легенде • Јово Станисављевић Чаруга: у ћелији са осуђеником на смрт • Браћа Барбуловић: рат у Ђириковцу • Неготински разбојници: јајаре и укољице

Седам прича о целатима 369

Конопац у елегантној торби • Парада у Новом Саду • Умирање у Србији • Мајстор у свим краљевинама • Комунистичка ефикасност у Ужицу • Целати сишли с ума • Утеха у лажном метку, ћорку

Седам несрећних судбина. 387

Димитрије Туцовић: сам против „патриота • Димитрије Караџић: пиће и коцка • Андра Николић: угашена лоза • Бранислав Нушић: трагедија једног писца комедија • Слобода Трајковић: љубав и смрт у рату • Мијат Тројановић: легенда о неимару • Бошко Чолић: морао је да заборави да је видео Тита

Седам прича о туризму. 409

Како је у Србији рођен туризам • Бање, краљеви и остали • Нудизам на Сави • Где има лета, има и зиме

- Ђетићи на скијама • Чаробни живот мисица • Кад летују комунисти, неко мора да се удави

Седам прича о настајању потрошачког друштва . . 425

- Малер на првој возњи или зашто возови у Србији касне • Прва биоскопска представа • Ауто као непокретна имовина • Употреба кокаина и марихуане
- Рекламе: бити омиљен у друштву • Како је Србија стала на тачкове • Вињак за социјалистичку елиту

О аутору 443

СЕДАМ ПОДМЕТАЊА И ФАЛСИФИКАТА

Буран живот – измишљен • Измишљени говор на Његошевој сахрани • Чукур-чесма: корисна обмана јавности • Дописивање у наставцима: лако је Тарабићима да погађају • Јунаштво није, али легендарни говор јесте измишљен! • Пуч је спасен у последњем тренутку: лажни краљ на радију • Свети Сава то није рекао!

1.

Буран живот – измишљен

Многи су писци поправљали и дописивали своје биографије, али нема никог ко је тако крупно слагао као Јоаким Вујић, зачетник позоришта у Србији.

Аутор четрдесетак позоришних комада и романа, човек који је 1813. године у Пешти први пут у историји приредио позоришну представу на српском језику, а четврт века касније на позив Милоша Обреновића* у Крагујевцу установио и први српски театар, Вујић је имао пустилован живот: рођен 1772. у Мађарској, отиснуо се као младић на пут по Европи, службујући повремено као учитељ да се прехрани. Даровитом за језике, књижевна дела великих европских народа брзо су му постала доступна, па не чуди што се и сам определио за писање. Иако су му још за живота признате заслуге за културу Срба, умро је 1847. године у сиромаштву, а гроб поред старе Цркве Светог Марка на Ташмајдану поравнат је и заборављен.

Између осталог, Јоаким Вујић је штампао 1833. године књигу под насловом *Животописаније*, у којој је

* Милош Велики, Милош Теодоровић Обреновић (1780–1860), владао је Србијом од 1815. до 1839. и од 1858. до 1860.

„надугачко и нашироко“ описао своје путовање на Исток, предузето три деценије раније.

Писац је, наиме, од 1801. живео у Трсту као учитељ у дому богатог трговца из Боке Антонија Квекића. Захваљујући њему, две године касније примљен је на брод који је возио робу за Цариград и ходочаснике у Палестину*. Од децембра 1803. до срећног повратка у Трст на пролеће 1805. године, Јоаким Вујић је видео и доживео оно што многи не би ни за хиљаду година. У Црном мору они сапутници прошли су кроз такву буру да су данима касније гледали како поред њих промичу остаци бродова и лешине путника; у Египту је присуствовао хватању крокодила, и видео мунгоса (ихнеумона) и нилског коња (хипопотама); преживео је у Средоземном мору напад страшних гусара предвођених Абдулом из Триполиса, „којих је било 250, а нас 29 и једно дете“. Гусара је погинуло педесет шест... „Тко није видио сраженије** морско, тај није ништа на свету видио“, записао је Вујић узбуђено.

Ова је књига имала велики успех код читалаца, а опси градова које је посетио и народа које је срео сматрани су веома поучним и често цитирани. Требало је да прође читав век па да историчар књижевности Павле Поповић, потоњи ректор Универзитета у Београду и академик, пажљиво упореди датуме наведене у *Животописанију* са другим Вујићевим биографским списима и документима о пишчевом боравку у Трсту, па да закључи да је путовање – у потпуности измишљено!

Поповић је, на пример, пронашао посвете пријатељима исписане Вујићевом руком: „в Тријесте 1 јануарија 1805“... „Како то може бити кад је он баш тога дана био у Александрији, неколико стотина миља од Трста?“, питао се

* Света земља, место где се налазио Христов гроб.

** Битка.

Поповић. У настојању да утврди пуну истину, он је у француским историјама гусарења трагао за „Абдулом Триполитанцем“ – и није га нашао! Прилажући још десетак оваквих доказа, Поповић је недвосмислено доказао да је цела књига измишљена, односно да је Вујић „крупно слагао“.

Ни тада, међутим, ни доцније, до дана данашњег, нико није одгонетнуо зашто је Јоаким Вујић то урадио.

2.

Измишљени говор на Његошевој сахрани

Петар II Петровић Његош, рођен као Раде Томов Петровић 1813. године, био је владика, црквени и световни владар Црне Горе, и песник. Његово најутицајније песничко дело јесте *Горски вијенац*, објављено 1847. године.

Био је болестан од туберкулозе, која је у његово време била практично неизлечива. Умро је 19. октобра 1851. године на Цетињу.

Дан уочи смрти, окупљеним сенаторима и рођацима Његош је препоручио да живе „у договору и у љубави братској“, а затим им дао језгровито упутство о спољној политици Црне Горе:

„Не насрћите на ћесареву земљу* ни на ћесарева човјека. Од кокошке до главе, ко украде или насилице учини у ћесареву земљу да се мушкета. Чувајте се од злијех Турака и ш њима гледајте да у миру будете, а не пуштите богме нико да вас таре. Држите се Русије и слушајте цара русискога, и биће вам свако добро“, да би закључио:

„Још вам препоручујем и аманет предајем: кад умрем, копајте ме на Ловћен код нове цркве!“

* Аустрија.

Али незапамћено невреме онемогућило је Црногорце да Његоша сахране на врх Ловћена. Четвртог дана после смрти, његово тело положено је поред ћивота Светога Петра у Цетињском манастиру.

Тек је књаз Данило* 1855. године испунио владикин аманет и пренео стричеве остатке у капелицу на Ловћен. Кад су Аустријанци у Првом светском рату освојили Црну Гору, 12. августа 1916. године снели су Његошеве кости на Цетиње, а капелу на Ловћену оштетили топовском паљбом. После Великог рата, 23. септембра 1925. године, краљ Александар Карађорђевић** свечано је вратио Његошеве кости на Ловћен, овог пута у нову капелу, подигнуту на остацима старе.

На стогодишњицу Његошеве смрти, 1951. године, комунистичке власти Црне Горе одлучују да се на Ловћену, уместо постојеће капелице „подигне Маузолеј достојан имену и дјелу великог pjesника“. Грађен је по пројекту Ивана Мештровића од 1970. до 1974. на врху Ловћена, који је због тога заравњен. У овом монументалном, готово фараонском здању сада почивају посмртни остаци великог песника, црквеног великодостојника и државника.

У неким публикацијама, још чешће на интернету, могу се наћи наводне речи Његошеве мајке Иване над телом мртвог сина: „Браћо Његуши, соколови Црногорци, није то лијепо што чините, што плачете и кукате за Владиком. Није се он родио за кукање, нити се родио за плакање. Радио је о добру имена нашег српског, зато за њим не треба плакати, престаните са плачем! Плач не могу слушати.“ Наставила је, обраћајући се мртвом сину: „Ја сам била и сада сам најсретнија мајка, када ми је Бог даривао тебе, мој

* Данило I Петровић Његош (1826–1860). Владао је Књажевином Црном Гором од 1852. до 1860.

** Александар I Ујединитељ, Александар Карађорђевић (1888–1934), југословенски краљ од 1921. до 1934.

вазда прелијепи сине, који си био најљепши међу најљепшима, не само тијелом него и душом. Ја ваистину Божју, никад нећу за тобом заплакати, јер када бих то учињела ја не бих била твоја права мајка. Треба да плачу оне мајке које рађају издајнике и погани људске, а не ја. Проста ти сине материнска рана, просто ти српско (у неким верзијама: црногорско) млијеко. Слава Богу који те је тако лијепог узео, барем ће и он од тебе имат шта тамо да види!“

Нема, међутим, никакве потврде, ни у списима савременика, ни доцније, да је овај говор аутентичан колико год да је потресан...

3.

Чукур-чесма: корисна обмана јавности

По свом другом доласку на власт 1860. године кнез Михаило поставио је за свој први и основни задатак припрему Србије, тада аутономне кнежевине у саставу Османског царства, за рат до ослобођења. Односи са Турском се заоштравају. Цариградска штампа оптужује Михаила за сукобе дуж границе Србије и Босне, а *Новине сербске* изnose податке о турским злочинима – убиствима и пљачкама на територији Србије.

У самом Београду, у то време односи између муслимана и хришћана били су „веома затегнути“: Један запис из оног времена каже: „Српска маса је, у тренуцима борбеног расположења и ослабљене контроле, муслиманима по чаршији скидала чалме и обарала ћепенке, а они их одвраћали пријетњом да ће се осветити и 'најести шумадијских кокошака'.“

Петнаести јун по новом, то јест трећи по старом календару 1862. године био је недеља. Најприближнији описи кажу да је било „између 4 и 6 сати“ кад је на Чукур-чесми у данашњој Добрачиној улици у турском делу вароши дошло до сукоба Срба и турских војника у реду за воду.

Главни учесник са српске стране био је дечак Сава Петковић, који је из забитог Лукова код Куршумлије дошао у Јајинце код рођака, а они га дали у Београд да буде шегрт код некаквог бакалина за кога се само зна да се звао Алекса.

Београд је био без водовода, а на јавним бунарима и чесмама вазда су били редови. Осiooni Турци те недеље, према једној верзији, нису хтели да чекају, а у кошкању и свађи Сава је случајно оборио и разбио њихов крчаг. Према другој, тражили су да пију воде из Савине тестије, али им овај то није дозволио. У трећој, склонили су Савин крчаг и под чесму подметнули свој... Све се, у тадашњој званичној верзији догађаја, завршава исто: „Турци земљаним крчагом дечака убију“, а то је, зарад придобијања европског јавног мњења на српску страну, измислио Јован Ристић, српски изасланик у Цариграду.

Коста Н. Христић, правник и дипломата, извесно време и министар правде, у време ових догађаја имао је десет година. У својим мемоарима *Зайиси сїярої Беоїрађанина* пише о њима на основу казивања и архиве свог оца Николе Христића, који је у тренутку сукоба на Чукур-чесми био министар унутрашњих дела. И Коста Н. Христић изричито каже да је „Сава Петковић био само тешко повређен“.

Али истина се морала заташкати, јер су непосредно после догађаја на Чукур-чесми почели сукоби са Турцима који су окончани њиховим повлачењем из српских градова, а Србија се знатно приближила независности.

4.

Дописивање у наставцима: лако је Тарабићима да погађају

„Наша ће војска, куме, дуго у Вишеграду застати. Вишеград ће дуго бити ни у нашим ни у непријатељским рукама. Али кад једном велике силе надјачају, кад непријатељу пукне по глави, ондакар ће наша војска лако прећи и узети цијелу Босну и Херцеговину... Тада ће се наша Србија много проширити...“

Ово није ни из есеја Добрице Ћосића, ни говор Милорада Додика, већ цитат из Креманског пророчанства који се, као што знамо, није обистинио. Није ни чудо, јер је цело „пророчанство“ измишљено из политичких разлога, а затим су наводне Тарабићеве речи допуњаване и прекрајане како је време налагало.

Први Тарабић за кога се тврдило да има пророчке моћи био је Милош Тарабић (1809–1854). Изгледа да је боловао од епилепсије. Њему се „јављала будућност“, што у оно време није било ништа чудно – свако друго село имало је своју врачару или свог видовњака...

Митар Тарабић (1829–1899) био је Милошев синовац и тврдио је да је наследио стричев дар. За њих се, међутим, никад даље од Кремана не би чуло да краљ Милан 1888.

године није решио да се разведе од краљице Наталије. Томе се оштро успротивила већина његових министара, па је краљ, да би им затворио уста, прибеглао лукавству – усврдио је да су развод „видели“ у својим пророчанствима Тарабићи из Кремана! Да је то, дакле, воља Божја!

Четрнаест година касније ово је Пери Тодоровићу, власнику *Малих новина*, првог таблоида у историји српске штампе, испричао Чедомиљ Мијатовић, Миланов министар и амбасадор. Чедомиљ је, иначе, био човек заљубљен у магију и бајке, па је по Србији трагао за благом цара Душана* које су чували змајеви, а Пера беше мајстор свог посла. Убрзо су *Мале новине* почеле да испредају причу о Тарабићима који „знају све“. Наводно су они, пошто су били неписмени, све причали сеоском проти Захарији Захарићу, на основу чијих рукописа је штампана књига „у којој све пише“. Е сад...

Године 2002. објављено је истраживање Воје Антонића, широј јавности познатог као конструктора првог српског рачунара „Галаксија“; он је доказао да је Креманско пророчанство – измишљотина. Антонић је ишчитао свих 12 издања ове књиге, и установио да је свако ново допуњавано – накнадним! – „тачним предвиђањима“.

Тако се испоставило да у Креманском пророчанству штампаном пре Првог светског рата нема ни помена о овом догађају! Тек 1915. године Тарабићи „предвиђају“ Велики рат, али и кажу да се сличан сукоб више неће поновити! А тек у Креманском пророчанству издатом у социјализму најављује се долазак „црвеног краља“, то јест Јосипа Броза!

И тако, од почетка до краја!

Последњи пут, колико се зна, дописивано је уочи 5. октобра. Бранислав Лечић и писац Душан Ковачевић

* Стефан Душан IV Силни (1312–1355), владар из династије Немањића, краљ од 1331. до 1346. и цар од 1346. до 1355.

признали су да су поправљали Коштуничине шансе на изборима, тако што су у пророчанство додали да ће се „у Србији појавити човек чије ће презиме бити исто као и назив места у коме је рођен“ (Коштуница је рођен у Коштунићима) и да ћемо за његове владавине „нашијем парама ићи по цијелом свијету“ (да ће Србији бити укинуте визе).

Нема сумње да се негде спрема ново издање, које ће нам протумачити оно што сада проживљавамо.

5.

Јунаштво није, али легендарни говор јесте измишљен!

Говор мајора Драгутина Гавриловића уочи одсудне битке за одбрану Београда у октобру 1915. године познат је сваком грађанину Србије који је прошао макар кроз основну школу: „Војници! Јунаци! Врховна команда избрисала је наш пук из бројног стања, наш пук је жртвован за част Београда и отаџбине. Ви немате више да се бринете за животе ваше, они више не постоје. Зато напред у славу! За Краља и Отаџбину! Живео Краљ! Живео Београд!“

Тачно у три по подне батаљон мајора Гавриловића кренуо је у јуриш. Већина војника је изгинула, мајор Гавриловић је рањен, а његов говор ушао је у историју.

Оправдано?

Тешко.

На првом месту – а озбиљни историчари су у томе једногласни – зато што Врховна команда ни тада, а ни пре ни после, наређење којим би неку јединицу жртвовала – није издала! Што се тога, дакле, тиче, оно да су војници „избрисани из бројног стања“ само је беседничко претеривање, срачунато на мотивисање бораца уочи битке!

На другом, и можда још важнијем месту – зато што мајор Драгутин Гавриловић, човек ван сваке сумње храбар, и одличан официр, тај говор уопште није ни одржао!

Први пут се уопште његово обраћање борцима помиње тек 1930. године, у то у књизи једне веома сликовите лично-сти – Ђорђа Роша, у мемоарима објављеним под насловом *На Дунавском кеју*.

Рош, син Немца који је у Србију дошао као стручњак за изградњу железнице, и мајке Словенке, као осамнаесто-годишњак је 1913. био добровољац у Другом балканском рату, а 1915. је учествовао у одбрани Београда и у јуришу који је наредио мајор Драгутин Гавриловић. Тада му је метак пробио врат, гркљан и нерве кичменог пршљена, па је заробљен. Из логора у Чешкој два пута је покушавао бег, да би 1917. био размењен, па преко Швајцарске одлази на Солунски фронт. Крај Првог светског рата дочекао је као војни пилот. Демобилисао се у чину капетана, постао представник немачке индустрије и обогатио се тргујући с војском. За време Другог светског рата, по свему судећи, био је сарадник немачког Гестапоа,* а по ослобођењу је из емиграције имао веома значајну улогу у обнови Хиландара. Једино је несвештено лице сахрањено у дворишту овог манастира. Сва је прилика да је он у мемоарима измислио Гавриловићев говор у сврху јачања мита о српском јунаштву.

Из Рошових сећања говор је 1934. преузео Бранислав Нушић и објавио га у свом уџбенику беседништва, а затим га је 1966. прештампао Милош Ђурић у антологији *Беседе*. Нови живот удахнуо му је тек Антоније Ђурић у својој књизи *Солунци ѿворе* 1979. године, а погодовало му је и „национално буђење“ Срба у то време.

* Видети причу *Ђорђе Рош: зајонетини сѿасилац Хиландара*.

У мит о „војницима избрисаним из бројног стања“ никакo се није уклапала чињеница да је њихов командант мајор Гавриловић – истина, тешко рањен – битку ипак преживео! Зато Нушић, иако је врло лако могао да зна истину, наводи да је Драгутин Гавриловић погинуо са својим војницима, и та ће се тврдња понављати све док у Војној енциклопедији 1972. не буде наведен тачан податак – да су га Немци као пуковника заробили на почетку Другог светског рата и да је умро у свом кревету у Београду убрзо по ослобођењу 1945. године.

6.

Пуч је спасен у последњем тренутку: лажни краљ на радију

На почетку 1941. године Краљевина Југославија нашла се окружена са свих страна, осим према Грчкој, савезницима Немачке и Италије. Хитлер је извршио јак дипломатски притисак на Југославију да и њу привуче на своју страну како би могао да се посвети нападу на СССР.

Тако су 25. марта 1941. године председник владе Драгиша Цветковић и министар спољних послова Александар Цинцар-Марковић у Бечу потписали протокол о приступању Краљевине Југославије Тројном пакту – савезу Немачке, Италије и Јапана.

Готово одмах после тога, група официра Југословенске војске наклоњених Енглеској извела је пуч и збацила с власти трочлано краљевско намесништво са кнезом Павлом и владу Цветковић-Мачек.

Све је започело 27. марта у 2.20 ујутру: пучисти су за само један сат заузели зграду Генералштаба, Радио Београд и Главну пошту, и ухапсили Цветковића и његове министре. Притом нису наилазили ни на какав отпор, а једина жртва, полицајац, страдао је случајно. Генерал Душан Симовић је у згради Министарства војске доведеним страначким

лидерима једноставно прочитао коме је од њих које министарство доделио, а за себе задржао место председника.

Требало је, међутим, доћи и до краља Петра*. Организатори пуча генерали авијације Боривоје Мирковић и Душан Симовић и мајор Живан Кнежевић малолетног краља уопште нису обавестили о пучу, али им је његова подршка због народа била веома важна.

Краљ је, међутим, у Белом двору био под утицајем противника пучиста, који су од њега тражили да им пружи отпор. Кад су пучисти на капију Белог двора донели текст прогласа којим је краљ требало да се преко Радио Београда обрати народу, стража није хтела да их пусти да уђу, нити је проглас хтела да достави краљу.

Судбина пуча висила је о концу, јер су се снаге верне збаченој влади и пакту са Хитлером брзо организовале после првобитног шока.

Зато се у око 9 ујутру у студију Радио Београда појавио капетан Јаков Јововић, чији је глас био врло сличан краљевом. Имитирајући малолетног краља, он је прочитао проглас о ступању на престо: „У овом тешком тренутку за наш народ одлучио сам да узмем у своје руке краљевску власт. Намесници, који су разумели оправданост мојих побуда, одмах су сами поднели оставке. Моја верна војска и морнарица ставили су ми се одмах на расположење и већ извршавају моја наређења. Позивам све Србе, Хрвате и Словенце да се окупе око престола. То је најсигурнији начин да се у овим тешким приликама одржи ред унутра и мир споља. Мандат за састав владе поверио сам армијском ђенералу Душану Т. Симовићу.“

Доведен пред свршен чин, краљ Петар II је стао уз пучисте. После објављивања овог прогласа, народ је спонтано

* Петар II Карађорђевић (1923–1970) био је последњи краљ Краљевине Југославије, владао од 1934. до 1945.